

POSTANOWIENIE

Dnia 9 lipca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar

w sprawie z wniosku „A.” Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w L.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w G.
z udziałem zainteresowanych: P.K., I.W., R.B.
o ubezpieczenie społeczne,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 9 lipca 2018 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w G.
z dnia 29 grudnia 2016 r., sygn. akt III AUa [...] /16,

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i
zasądza od wnioskodawcy na rzecz organu rentowego kwotę 900
(dziewięćset) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 29 grudnia 2016 r., III AUa [...] /16, Sąd Apelacyjny w G., w sprawie z wniosku „A.” Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w G. o ubezpieczenie społeczne, przy udziale zainteresowanych: P.K., I.W. i R.B., oddalił apelację wnioskodawcy od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G. z dnia 22 października 2015 r., którym oddalono odwołanie wnioskodawcy od trzech decyzji organu rentowego z dnia 15 maja 2012 r., ustalających, że zainteresowani w okresach objętych tymi decyzjami podlegają

obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu z tytułu wykonywania, na podstawie umów zlecenia, pracy na rzecz płatnika w zakresie ochrony osób i mienia. W ocenie Sądu drugiej instancji nie ulegało wątpliwości, że zawarcie z zainteresowanymi każdorazowo dwóch umów zlecenia: pierwszej - o świadczenie usług marketingowych oraz drugiej – dotyczącej realizacji zadań ochrony osób i mienia na terenie chronionym przez Spółkę, służyło w istocie wyłącznie wyodrębnieniu w części przychodu pracownika, od którego nie naliczano składek na ubezpieczenie społeczne. Z uwagi na powyższe umowę o świadczenie usług marketingowych należało uznać wyłącznie za środek służący uniknięciu obowiązku składkowego od zasadniczej umowy zlecenia (ochrona osób i mienia), i potraktować jako umowę nieważną zgodnie z art. 58 § 1 k.p.c.

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku, zaskarżając go w całości, pełnomocnik płatnika składek zarzucił naruszenie przepisów postępowania – 1). art. 385 k.p.c. i art. 382 k.p.c. w związku z art. 235 § 1, 244 i 245 k.p.c. poprzez „niewłaściwe wykonanie kontroli instancyjnej wyroku Sądu Okręgowego w G. polegające na uznaniu przez Sąd Apelacyjny, że dopuszczenie przez Sąd pierwszej instancji *en bloc* dowodu z akt postępowania administracyjnego przed organem ubezpieczeniowym (rentowym) oraz ich nieprzeprowadzenie w sprawie, to jest nieujawnienie, co narusza zasadę bezpośredniości postępowania dowodowego”, art. 244 i 245 k.p.c. o dowodach z dokumentów, 2). art. 385 k.p.c. i art. 382 k.p.c. w związku z art. 232 k.p.c. w związku z art. 6 k.c. i w związku z art. 87 ust. 1 w związku z art. 89 ust. 4 i 5 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 1778 ze zm., dalej „ustawa systemowa”), oraz w związku z art. 217 § 1 k.p.c. poprzez „niewłaściwe wykonanie kontroli instancyjnej wyroku Sądu Okręgowego w G. (...), polegające na uznaniu przez Sąd Apelacyjny, że Sąd pierwszej instancji przyjął właściwy rozkład ciężaru dowodu”, 3). art. 385 k.p.c. i art. 382 k.p.c. w związku z art. 233 § 1 k.p.c. poprzez „niewłaściwe wykonanie kontroli instancyjnej wyroku Sądu Okręgowego w G. polegające na uznaniu przez Sąd Apelacyjny, że naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. może nastąpić jedynie w razie uchybienia przez sąd regułom wiarygodności i mocy poszczególnych dowodów, to jest regułom logicznego myślenia, zasadzie doświadczenia życiowego i właściwego kojarzenia faktów”, co

doprowadziło do naruszenia art. 382 k.p.c. i art. 385 k.p.c. poprzez „oparcie się przez Sąd Apelacyjny (...) na materiale dowodowym niewłaściwie zgromadzonym przez Sąd Okręgowy w G.”, a w konsekwencji do naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 382 k.p.c. poprzez „oparcie rozstrzygnięcia Sądu Apelacyjnego na niewłaściwie zgromadzonych i przeprowadzonych dowodach”.

Wskazując na powyższe zarzuty, pełnomocnik płatnika składek wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania wraz z orzeczeniem o kosztach postępowania kasacyjnego, z uwzględnieniem kosztów zastępstwa procesowego przez radcę prawnego, według norm przepisanych.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na „istniejące w orzecznictwie rozbieżności odnoszące się do charakteru jakich aktów postępowania administracyjnego prowadzonego przez organ rentowy (ubezpieczeniowy, emerytalny) należy przypisać w postępowaniu sądowym (procesie) w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych (art. 235 § 1 k.p.c. w związku z art. 476 § 2 i 3, i art. 477⁹ k.p.c.), które wskazują na potrzebę ujednolicenia przez Sąd Najwyższy wykładni w przedmiotowym zakresie”.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pełnomocnik organu rentowego wniósł o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, a w przypadku przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania - o oddalenie skargi kasacyjnej, oraz o zasądzenie od płatnika na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie ma uzasadnienia.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W sytuacji gdy podstawą wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania jest

potrzeba wykładni przepisów prawa, konieczne jest określenie, które przepisy wymagają wykładni Sądu Najwyższego, ze wskazaniem, na czym polegają związane z tym poważne wątpliwości, lub z przedstawieniem rozbieżności w orzecznictwie sądów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN 2002 nr 7, s. 10). Wypada również dodać, że podobnie jak w przypadku gdy podstawą wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest występujące w sprawie zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), nie zachodzi ona, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, brak nadto okoliczności uzasadniających zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNAPiUS – wkładka z 2003 r. nr 13, poz. 5).

Kwestie wskazywane jako zagadnienie prawne zostały już rozstrzygnięte w orzecznictwie Sądu Najwyższego, tym samym brak podstaw do stwierdzenia, że w sprawie występowało istotne zagadnienie prawne o treści sformułowanej we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W szczególności w wyroku z dnia 20 maja 2014 r., I UK 432/13 (LEX nr 1598679), Sąd Najwyższy trafnie uznał, że akta rentowe (akta emerytalne) nie są dowodem w sprawie wszczętej w wyniku wniesienia odwołania do sądu ubezpieczeń społecznych, a sprawa sądowa stanowi kontynuację sprawy emerytalno-rentowej prowadzonej przed organem rentowym. Z tej przyczyny sąd nie dopuszcza dowodu z akt rentowych (akt emerytalnych), a uwzględnia całość tych akt przy wyrokowaniu na podstawie art. 316 § 1 k.p.c. Oznacza to, że akta sprawy prowadzone przez organ rentowy stanowią zespół dokumentów obrazujących przebieg postępowania toczącego się przed organem rentowym, który jest jedynie wypożyczany sądowi do wglądu i zwracany organowi rentowemu po zakończeniu postępowania sądowego. Sąd nie ma przy tym uprawnień do ingerowania w te dokumenty, a zwłaszcza dokonywania w nich jakichkolwiek zmian. Wypada dodać w tym miejscu, że specyfiką postępowania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, jest to, iż odbywa się ono w dwóch etapach. Pierwszy z nich jest etapem postępowania administracyjnego, które prowadzi organ rentowy na podstawie przepisów prawa ubezpieczeń społecznych określających zasady

postępowania w tych sprawach oraz na podstawie Kodeksu postępowania administracyjnego. Postępowanie to jest pisemne (por. art. 14 k.p.a.). Oczywiście jest zatem, że na tym etapie powstaje szereg dokumentów, poczynając od wniosku osoby ubiegającej się o prawo do świadczenia, aż do decyzji przyznającej to prawo bądź odmawiającej jego przyznania. Co jednak szczególnie istotne, dysponentem owego zbioru dokumentów jest bez wątpienia organ rentowy, ponieważ on tworzy ten zbiór jako potwierdzenie wszystkich czynności wykonywanych w danej sprawie, w ramach postępowania administracyjnego, którego pełnoprawnym uczestnikiem (stroną) jest osoba, z której inicjatywy postępowanie to zostało wszczęte i która posiada uprawnienia odpowiadające obowiązkom organu rentowego wymienionym między innymi w art. 9 – 11 k.p.a. Drugim etapem postępowania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych jest postępowanie sądowe wszczynane na skutek odwołań wnoszonych od decyzji organu rentowego. Z kolei to postępowanie toczy się na podstawie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego. Jednym z warunków jego prowadzenia jest natomiast przekazanie przez organ rentowy do sądu odwołania inicjującego to postępowanie, wraz z aktami sprawy, tzn. ze wspomnianym wcześniej zbiorem dokumentów, z zachowaniem przepisów odrębnych (art. 477⁹ § 2 zdanie pierwsze k.p.c.), za które należy uznać między innymi art. 83 ustawy systemowej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 2009 r., II UK 204/08, LEX nr 736736).

Stwierdzając, że nie zachodzą podstawy do przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c.

Orzeczenie o kosztach postępowania uzasadnia art. 98 k.p.c. oraz § 2 pkt 4 oraz § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 265).